

je preskrbljeno, kajti sredi med godci se zviira eden, ki nosi dolgo purpurno obleko, segajočo do tal, okrašen z zlatimi zaponkami in z ovratnicami, ki dela smešne burke, da zasmehuje premagane sovražnike. Dolga vrsta kadilnic razširja blagodišeč dim,

MAMERTINSKA JEČA, V KATERI JE BIL ZAPRT SV. PETER

skozi katrega se vozi na pozlačenem in lepo poslikanem vozu vojskovodja. Beli konji ga vlečejo, pokonci stoji, da ga vse vidi in občuduje, na glavi pa mu je zlata z dragulji posuta krona, v purpurni obleki so vtakane zlate zvezde. V desnici drži žezlo, znamenje oblasti, v levici pa lavorov venec, ki so ga Rimljani odnekadaj imeli za simbol zmage. Na vozu okoli njega sede dečki in deklice, njegove belce jašajo mladeniči iz sorodstva. Za vojskovodjem na vozu pa stoji sužnjik, ki mu drži zlat venec nad glavo in kliče: „Pomisli, da si človek!“ Vsi služabniki, pisarji, škitonosci, ki so mu bili pomočniki v vojski, gredo v triumfu takoj za njim, in nato sledi vsa zmagovita vojska, v vrsti korakajoč, ovita z venci in lavorom, in kaže svoje trofeje. Ta dan sme vsak vojak prosto govoriti o svojih predstojnikih, kakor hoče; zato pa hvalijo ali zasmehujejo svoje poveljnike pred celim ljudstvom.

Tako se pomika zmagoslavni sprevod čez Forum. Ob vznožju Kapitolija je Mamertinska ječa. Tam nekatere jetnike takoj zapro, sprevod pa se pomika gori. Ko pride vojskovodja pred Jupitrov tempelj, gre na kolenih po stopnicah. V templju pa položi svojo krono v naročje očetu bogov, in ljudi in zažge slavnostno daritev. Del plena oddajo v tempeljski zaklad kot zahvalno darilo, in tačas izdihnejo pod rabeljskim mečem na smrt obsojeni premaganci.

Že v dobi ljudovlade je bil plen ogromen. Saj je M. Fulvij po etolski vojski dal prepeljati skoro petsto kipov iz brona in marmorja, iz vojsk s Pirom, Perzejem, Antiohom so pripeljali krasne posode iz dragih kovin, T. Kv. Flamininu so po bitki pri Kinoskefalah v triumfu nosili stoinštirinaest zlatih kron,

ki so jih grška mesta podarila Filipu. In kak je bil triumf Oktavijanov! Vestalke, senat, ljudstvo ga je spremilo v mesto. Trojen triumf skozi tri dni nad Egipčani, Dalmatinci, Japidi in Panonci — torej nad našimi deželami — mu je bil dovoljen, in zadnji dan so korakali v izprevodu vjeti otroci Kleopatrine; ona sama pa, ki je ušla jetništvu s tem, da se je dala pičiti od kače, ni ušla ponižanju v triumfu, kajti nosili so podobo egiptovske kraljice v natančnem posnetku, kakor je mrtva ležala na postelji. Čimbolj je propadala moč rimskega cesarstva, tembolj so jo hoteli zunanje kazati vsaj v sijajnih triumfalnih prireditvah. Avrelijan se je peljal na Kapitolij s štirimi jeleni, ki jih je žrtvoval Jupitru, pred njimi je šlo dvajset slonov in dvesto divjih zverin, med njimi štiri tigri, vjeta kraljica Zenobija je bila vklenjena v zlate verige.

A vse to je minilo. Dolgo se je še držal Jupitrov tempelj v svoji mogočni krasoti, in ko je rimska državna vera čisto propadla, pomešana z

RIM: MUSEO DELLE TERME
JUNO

malikovalstvom vseh narodov, se je še blestela streha tempeljska čez celo mesto.

In danes? Kaj je še ostalo od njega?

Če stopiš iz prvega nadstropja konservatorske palače na vrt, zagledaš pred sabo na zidu velikanško iz razbitih kosov sestavljeno marmornato ploščo,